

PREDSTAVITEV KNJIGE:

SLOVENSKA LESENA ARHITEKTURA DOSEGLA PRIZNANJE V
MEDNARODNEM PROSTORU

CONTEMPORARY SLOVENIAN TIMBER ARCHITECTURE INTERNATIONAL RECOGNIZED

Springer
 Series: Green Energy and Technology
 Title: Contemporary Slovenian Timber Architecture for Sustainability
 Kitek Kuzman, Manja, Kutnar, Andreja
 2014, XIX, 163 p. 218 illus.

Available format: e-book, , hardcover
<http://www.springer.com/energy/energy+efficiency/book/978-3-319-03634-2>

Pri mednarodni založbi Springer je te dni izšla znanstvena monografija z naslovom Contemporary Slovenian Timber Architecture for Sustainability avtoric Manje Kitek Kuzman in Andreje Kutnar. V monografiji sta avtorici, arhitektka in lesarka, združili znanja in leseno gradnjo predstavili vzdolž celotne gozdno-lesne verige, od gozdarstva in lesarstva do gradbeništva in arhitekture ter v verigo umestili vrednotenje okoljskih vplivov. Zgolj prepletenost teh področij in sodelovanje različnih strokovnjakov vodi do trajnostne rabe lesa. Monografija se osredotoča na slovensko gozdno-lesno verigo, ki pa jo umešča v evropski in širši mednarodni prostor.

Monografija zajema 4 poglavja; v uvodnem delu so predstavljeni podatki o Sloveniji in slovenskem gozdu s poudarkom na lesu kot trajnostnem in obnovljivem materialu, s katerim lahko ustvarimo zdravo bivalno okolje ter evropsko in slovensko zakonodajo, ki podpira trajnostno in leseno gradnjo. V drugem delu so predstavljene vrste in količine primarnih lesnih proizvodov, ki jih proizvedemo v Sloveniji in katere v Slovenijo uvozimo iz tujine. Posebej so obravnavani okoljski vplivi lesa in lesnih proizvodov, ki se uporabljajo pri leseni gradnji. V tretjem delu se avtorici osredotočata na trajnostno gradnjo, kakovost bivanja, ki jo lahko dosežemo z leseno gradnjo in na sisteme certificiranja, s katerimi vrednotimo trajnostno gradnjo. V zadnjem delu so predstavljeni primeri sodobne, trajnostne lesene gradnje v slovenskem prostoru kot delu širšega Alpe Adria okolja s poudarkom na trajnostnih načrtovalskih pristopih slovenskih arhitektov, kakor tudi odslikavo stanja lesene gradnje v Sloveniji, ki sloni na bogati tradiciji preteklih praks. Pregled zajema izvedbo najzanimivejših praks lesene gradnje kot inovativne trajnostne gradnje, ki so nastale po letu 2000: 30 stanovanjskih objektov in 25 javnih objektov, ki se močno razlikujejo po izvedbi in namembnosti ter dokazujejo, da je les primeren material za večnadstropne stanovanjske, javne, industrijske, gospodarske in druge objekte.

Monografija je bila izbrana kot primer dobre prakse inovativnega pristopa k umestitvi gozdno-lesnega sektorja z odlično izvedenimi primeri lesene arhitekture, k reševanju cilja zniževanja okoljskih vplivov in vloge gozdno lesnega sektorja pri doseganju ciljev Evropske Unije na področju trajnostnega razvoja in nizkoogljičnega bio gospodarstva. Čeprav je knjiga šele izšla, je že dosegla mednarodno prepoznavnost. Na povabilo mednarodnega združenja InnoWood je bila monografija predstavljena na kongresu "Forest-based Innovation and Research needs for reaping the potential of sustainable habitats for strengthening Europe's low carbon bio-economy" v Bruslju, Forestry House, Luxemburg Square. 24. septembra 2014.

Monografija, ki je dostopna v trdi vezavi in v elektronski obliki, obsega 172 barvnih strani, 218 ilustracij.

Vloga lesene gradnje v nizkoogljičnem bio gospodarstvu

Klimatske, družbene in ekonomske spremembe narekujejo prehod v družbo, ki temelji na trajnostnem razvoju (povečanje ekonomske učinkovitosti, zaščita in obnova ekoloških sistemov in izboljšanje družbene blaginje). Oživitev gozdno lesne vrednostne verige s temeljitim prestrukturiranjem, temelječim na radikalnem uvajanju tehnoloških in netehnoloških inovacij je za Slovenijo najbolj učinkovit način prehoda v trajnostno družbo. Za pridelavo in predelavo lesa potrebujemo, v primerjavi z drugimi materiali, najmanj energije in povzročamo najmanj za okolje škodljivih vplivov, gozdno lesna vrednostna veriga je že po svoji naravi regionalno enakomerno razpršena, zaradi trenutno neizkoriščenih potencialov pa ponuja možnost za skokovit ekonomski razvoj. Ker je gradbeništvo pomembna gospodarska panoga v Sloveniji in Evropi, za gradnjo in vzdrževanje stavb pa porabimo približno 40 % vse

energije, obeta prehod na trajnostno gradbeništvo, z uporabo lesa (in na lesu temelječih materialov), kot materiala iz obnovljivega vira, najučinkovitejšo pot do zastavljenega cilja.

Vrednostna veriga lesa v Sloveniji povezuje trajnostno, večnamensko in sonaravno gospodarjenje z gozdovi, predelavo lesa, oblikovanje, proizvodnjo in prodajo lesenih izdelkov in komponent iz lesa ter, kot element, ki se pojavlja skozi celoten proces, izrabo lesnih ostankov in odpadkov za proizvodnjo energije. Ta vrednostna veriga je še leta 2000 zagotavljala 30 tisoč delovnih mest in predstavljala 2,4 % delež BDP, danes pa je število zaposlenih v sektorju le še 12 tisoč, ob tem, da je letni posek lesa v zadnjih letih manjši od 50 odstotkov letnega prirastka in da velik del lesa izvozimo nepredelanega. Gozdne površine pokrivajo skoraj 60 % Slovenije; imamo 71 naravno rastočih drevesnih vrst; potencialni letni posek lesa je 5,748,834 m³. V primerjavi z Evropo, kjer je celotna proizvodnja plošč na osnovi lesa (WBP, wood-based panels) leta 2012 znašala 68,627,160 m³, smo jih v Sloveniji proizvedli 277,000 m³, kar predstavlja 0,4% ; proizvodnja lesenih peletov pa je v Sloveniji (83,000 m³) dosegla skoraj 0,9 % evropskega deleža (9,262,990 m³).

Zgolj ustvarjanje interdisciplinarnega sodelovanja ob podpori nacionalne politike bo omogočilo povezovanje vrednostne verige z lesnimi in drugimi raziskovalnimi in industrijskimi sektorji, s ciljem vzpostavitve koncepta kaskadne rabe lesa na nacionalni (regijski) ravni in oživitve, razvoja, optimizacije ter internacionalizacije celotne inovacijske in vrednostne verige pridelave in predelave lesa ter razvoja novih produktov. Da bi optimalno dosegli vse vidike trajnostnega razvoja in pravilno izkoristili vse potencialne, ki jih za to ponujata celotni gozdno lesno inovacijska in vrednostna veriga, še posebej pa, da bi dosegli potrebno ekonomsko učinkovitost, je potreben skokoviti razmah uporabe lesa v gradbene namene in za inovativne rešitve notranje opreme.

The book presents Slovenia's contemporary timber architecture. Thanks to its abundant forests, Slovenia has preserved the tradition of wood construction. As much as 60% of its surface is covered by forests. Slovenia is also the third most forested country in Europe. The high share of forest-covered surface allows for a sustainable production of high-quality wood. In the past, wood was used primarily in the construction of farm buildings, but now timber architecture is used for everything from residences and office buildings to public buildings such as community centres and schools. Timber construction is becoming increasingly popular. Apart from larger companies taking this approach, a great number of wooden houses have sprung up, built either on personal initiative or with the support of carpenter workshops. Slovenian timber architecture has taken a new approach to environmental and energy-efficiency problems and received great international recognition. The book discusses over fifty projects built over a ten-year period, and includes descriptions, photographs, and plans. The projects include residential areas, administration, and office, as well as tourist, educational, and industrial buildings. Timber architecture is presented as an integral part of the Slovenian landscape. The monograph will be useful to designers and future experts in their planning of optimal timber buildings and will highlight the main benefits of using timber construction.

On the Congress Forest-based Innovation and Research needs for reaping the potential of sustainable habitats for strengthening Europe's low carbon bio-economy, Forestry House on Luxemburg Square, Brussels, a book 'Contemporary Slovenian Timber Architecture for Sustainability' was presented. The book, which takes new approach to environmental and energy-efficiency problems, already received great international recognition. (<http://www.wooddays.eu/en/brussels/>)